

uurima, ja oma teenistusse saatma halanut. Inimene ei ole aga veel ammugi kõige loomu jõudega valmis, mis Taewaisa senna sisse on loonut.

Siin tahame aga täbelevanemist üksinda wee juures lääle võtta, ja mis tema pöllumehele teeb, ilma lää töö, masinate ja laewade ajamises, mere ja järvede, kanalite peale waatamata.

Pöllumehe wee tarvitust ei seisja üksinda joomise, kõetmise ja oma elajate ihu publastamisse rees, ei waid ka veel suuremal jaul taimede toitmises, weilhest roosist funni kõige suurema metsa puudeni. Ilma reeta jaob maapind pea lagedaks liiwa förbeks, ja kalade elust ei wõi jutugi olla.

Taewast langeb tema, taewasse töuseb tema, igaweses wahetuses. Wihm toidab lüll meie rohtu ja wilja, annab hallilatele jõudu wett joogi tarvis ette tuua, meie peame teda lui. Jumala andi tänuga vastu wõtna, aga wihma ette tuua ei ole mitte meie jõus ega wääes.

Nõida mõtlesiwad esimesed inimesed ja nende järeltulijad, kui meie aga nende maade peale waatame, fus nemad loomu algusel ja esimese aasta sadades elasivad, siis leiamme, et need kohad liiwa förbetels on saanut. See aenab meid järele mõtlemisega füsimä: Kas maailma elu ise aegamööda paradiisi aiad koldaks förbeks ümbermuudab, wci on see inimese oma sūi? Kas on Ninewe, fus märamata suur Babilon? Eks nende asemel ole förbes..

Waatame nüüd kõige wanemate rahvade elu forda, siis näitab see meile niisugust lugu, et nende elu asemel aega mööda pidivad förbeks ennast ümbermuutma.

Ümber hulkuja karjapidaja, kui tema järrelläia pöllumees wõtis igal pool looduse käest rikaliku annet vastu ja lõpis maa pinna jõud ühes kohas otša siis läks ta teisse paiko. Suwel elas karjapidaja nii kaua orus, kui seal rohi kasvis, kuiwas ta seal õra, siis ronis ta oma karjaga mäe künkale, fus hallikad ja metsad rohu halja õitsiwad, aga mets oli temale vastu meelt, et tema sees karja koatajad kiskjad metselajad ennast varjasiwad, sellepärast püüdis ta igal pool karjamaad laastiada ja metsa wähendada.

Völli pidasa tarvitab ilma metsata maa omä wiljale, fus päitene igalt poolt peale paistab, aga nii kaotaja metsale ei ole ta foguniste kui karjaga ümberhulkuja, seest mets annab pöllumehele valkivid majade ehitamiseks, völli riistade tegemiseks ja leedab tema toitu vahmeksi, aga aega mööda nügi pöllumees, et metsa alune seisnud maa temale enam wilja andis kui furnatut maa pind, sellepärast laastas ta uut maaad metsa alt pöllumaaks juurde ja jättis vana völli publama ja rööbis enam ja enam metsa, ning tegi maapinda voljaks.

Niisugune omet on meie pääwadeni Wene muusta mulla pinna maa pidajate juurde jäenut. Ja enne kui abju fütte igal pool vuudus, hakas rahwas ka metsast weedike lugu pidama teda hoidma ja kaitsta. Kesk Europa rahvade juures on metsa eest juba aasta sobade eest hoolt kantut ja teda kaitstut, aga meie Wene määratumas riigis saotas teda iga üks, funni wiimised aastat wee ja vuu nälga mojabie töiwad ja kroonu poolt käsu läbi raiskamisele tamm ette tebti. Ka Liivi, Eesti ja Kuuramaal on wiimse sada aasta sees suurema jao suure maa völli pidajaid metsa hoidma halonut, aga talu rahva juures ei ole seda veel suurt rentmaade peal leida, waid nemad mõtlewod, et Jumala metsa iga üks oma tahtmisse järele tarvitada eblraisata wõib. (Kõige enam wetsa roiskwad meie Baltisubermangudes linnad, ja mõisades viina lõögid ja wiimisel ajal raudtee, mitmed mõisiwad oma metsa puud la wõerale maale.)

Iga üks teab, et metsast lageda kõva maa ebl karjast tallarut maapind wet oma sisse tuttu ei ime, mispärast wesi kobe õra woolab ja jõede madala lohades hirmiad uputuse lahju sünnitab, mispärast seda vända Europas tibti ette tuleb, aga ennenمال ajal imes metsa sombla ford ja kobe maa wee kobe oma sisse ja saatiks teda aegamööda üburuumi hallilate ebl maa põbjja weel mere peole, aga sellegi pärast antakse metsale mitmes lobas weel wâbe wihma sünnitamise auru ja seda selle pärast, et meie maal kõige suuremad wihma sünnitajad pääwa pöörded on, lustweega